

171.

Na osnovu člana 7 i člana 112 stav 2 Zakona o bezbjednosti hrane („Službeni list CG", broj 57/15), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja donijelo je

PROGRAM MJERA BEZBJEDNOSTI HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE ZA 2020. GODINU

1. Ovim programom utvrđuju se mjere za praćenje bezbjednosti hrane, predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom i hrane za životinje na osnovu monitoringa: rezidua supstanci ili njihovih metabolita sa farmakološkim djelovanjem i drugih supstanci koje mogu zaostati u životinjskim tkivima, organima i/ili proizvodima životinjskog porijekla i hrani za životinje, rezidua pesticida u hrani, mikrobioloških kriterijuma u hrani, kontaminenata u hrani, nepoželjnih supstanci u hrani za životinje, hrane i hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala, usaglašenosti sastava i kvaliteta hrane, informacija o hrani i drugih programa u skladu sa zakonom.

Ovim programom utvrđuju se vrste opasnosti u hrani, predmetima i materijalima koji dolaze u kontakt sa hranom i hrani za životinje, uključujući i provjeru sastava i kvaliteta određenih kategorija hrane, označavanje hrane i navođenje obaveznih informacija o hrani, zdravstvenih i nutritivnih tvrdnji, uslovi i način sprovođenja monitoringa, način uzimanja uzoraka, metode laboratorijskih ispitivanja, finansijska sredstva potrebna za finansiranje programa i povezanih aktivnosti kao i mjere i aktivnosti za bolju implementaciju propisanih zahtjeva i postupanja u slučaju prisustva opasnosti u hrani i hrani za životinje.

Sredstva za sprovođenje ovog programa opredijeljena su Budžetom Crne Gore za 2020. godinu, Funkcionalna klasifikacija 41107 – Program 2622 - bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi, na poziciji: 4149 – ostale usluge u iznosu od 349.000,00€.

Troškovi iskazani po pojedinim programima predstavljaju projektovane vrijednosti. U dostavljenom uzorku mogu se vršiti ispitivanja po jednom ili više programa.

Za izvršenje programa odgovoran je organ uprave nadležan za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove (u daljem tekstu: Uprava) i ovlašćena/e laboratorija/e.

Uprava može u toku izvršenja ovog programa vršiti izmjenu namjene korišćenja sredstava i sredstva preusmjeravati sa jednog programa na drugi, do visine ukupnih sredstava.

Radi praćenja bezbjednosti hrane i hrane za životinje sprovode se sljedeći programi:

Program 1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje
Komponenta 1.1	Sistematsko otkrivanje rezidua (ostaci supstanci ili njenih metabolita sa farmakološkim djelovanjem, kao i drugih supstanci koje mogu zaostati u životinjskim tkivima, organima i/ili proizvodima) u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja
Program 2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida)
Komponenta 2.1	Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla
Program 3	Program monitoringa nitrata u lisnatom povrću
Komponenta 3.1	Monitoring nitrata u lisnatom povrću
Program 4	Program monitoringa <i>Listeria monocytogenes</i> u gotovoj hrani životinjskog porijekla
Komponenta 4.1	Monitoring <i>Listeria monocytogenes</i> u gotovoj hrani životinjskog porijekla
Program 5	Program monitoringa mikrobioloških kriterijuma
Komponenta 5.1	Kontrola mikrobioloških kriterijuma bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište
Program 6	Program monitoringa bezbjednosti školjki
Komponenta 6.1	Kontrola morske vode
Komponenta 6.2	Kontrola <i>E. coli</i>
Komponenta 6.3	Kontrola biotoksina i kontaminenata

Program 7	Program monitoringa kontaminenata u hrani
Komponenta 7.1	Monitoring mikotoksina (aflatoksina, deoksinivalenola, zearalenona, fumonizina B1 i B2 i toksina T-2 i HT-2)
Komponenta 7.2	Monitoring ostalih kontaminenata
Program 8	Program monitoringa hrane za posebne prehrambene potrebe
Program 9	Program monitoring prehrambenih aditiva, aroma i enzima
Program 10	Program monitoringa kvaliteta meda i autentičnosti crnogorskog meda primjenom melisopalinološke metode (analize polenovih zrna)
Program 11	Program monitoringa načina pružanja informacija potrošačima o hrani
Program 12	Program monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom
Program 13	Program monitoringa prirodne mineralne i izvorske vode
Program 14	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje
Komponenta 14.1	Monitoring dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs u hrane za životinje
Komponenta 14.2	Monitoring ostalih nepoželjnih supstanci u hrani za životinje
Program 15	Program monitoringa hrane i hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala
Program 16	Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa
Komponenta 16.1.	Jačanje administrativnih kapaciteta za implementaciju propisa i stručno osposobljavanje administracije i inspekcije za sprovođenje službenih kontrola
Komponenta 16.2.	Oprema i dokumentacija za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka Programima 1-15
Program 17	Hitne mjere

PROGRAM 1 PROGRAM MONITORINGA REZIDUA U HRANI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I HRANI ZA ŽIVOTINJE

Cilj: Radi zaštite javnog zdravlja vrši se sistematska kontrola i praćenje životinja, proizvoda životinjskog porijekla i hrane za životinje na sadržaj ostataka farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita, kao i drugih supstanci koje se prenose na hranu životinjskog porijekla, a koje mogu biti štetne za zdravlje ljudi. Planiranim i sistematskim uzimanjem uzoraka treba da se provjeri da li se koriste nedozvoljene supstance u liječenju životinja koje i/ili čiji se proizvodi koriste kao hrana i/ili da li se u liječenju poštuje karenca za određeni upotrijebljeni veterinarski lijek i/ili da li se u hrani nalaze kontaminanti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o veterinarstvu („Službeni list CG“, br. 30/12 i 48/15), Pravilnik o monitoringu rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni list CG", broj 3/17), Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama rezidua farmakološki aktivnih supstanci veterinarskih lijekova u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni list CG", broj 75/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane – Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- veterinarska inspekcija;
- inspekcija za hranu.

Monitoring rezidua će se sprovoditi u objektima u kojima se životinje uzgajaju i drže i objektima za klanje, preradu mlijeka, uzgoj i preradu ribe, sakupljanje meda, sakupljanje i pakovanje jaja u skladu sa Programom monitoringa rezidua za 2020. godinu i Uputstvom za uzimanje uzoraka i sprovođenje programa monitoringa rezidua u životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.

Aktivnosti:

Komponenta 1.1. Sistematsko otkrivanje rezidua (ostaci supstanci ili njenih metabolita sa farmakološkim djelovanjem, kao i drugih supstanci koje mogu zaostati u životinjskim

tkivima, organima i/ili proizvodima) u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja

Prisutnost supstanci i grupe farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita i drugih supstanci i kontaminanata ispituju se u zavisnosti od vrste životinja. Sistematsko praćenje rezidua i supstanci u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja vršiće se na osnovu Programa monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje za 2020. godinu. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i provjerava usaglašenost hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje koja se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, uključujući i kontrolu upotrebe lijekova i liječenje životinja i poštovanje dobre poljoprivredne prakse.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo rezidua farmakološki aktivnih materija ili njihovih metabolita i/ili drugih supstanci u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom, nakon izvršene procjene rizika.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 70.000,00€

PROGRAM 2

PROGRAM MONITORINGA REZIDUA SREDSTAVA ZA ZAŠTITU BILJA (PESTICIDA)

Cilj: Monitoring rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticida) i njihovih rezidua je najefikasniji način preventivnog i blagovremenog otkrivanja prisustva sredstava za zaštitu bilja (pesticida) u količinama iznad maksimalno propisanih u hrani biljnog i/ili životinjskog porijekla koja se stavlja na tržište ili nedozvoljenih/zabranjenih sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua. Praćenje upotrebe sredstava za zaštitu bilja je podrška realizaciji Nacionalnog plana za održivu upotrebu sredstava za zaštitu bilja („Službeni list CG”, broj 57/16) kao dio ukupnih aktivnosti za smanjenje rizika i negativnih efekata na zdravlje ljudi, bilja i životnu sredinu. Na ovaj način će se unaprijediti kontrola, uvesti visoki standardi i obezbijediti proizvodnja i promet bezbjedne hrane biljnog i životinjskog porijekla, uz poštovanje dobre poljoprivredne prakse.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o sredstvima za zaštitu bilja („Službeni list CG”, br. 51/08 i 18/14), Pravilnik o maksimalnom nivou rezidua sredstava za zaštitu bilja na ili u bilju, biljnim proizvodima, hrani ili hrani za životinje ("Službeni list CG", br. 21/15, 44/15, 34/19), Pravilnikom o metodama uzorkovanja za utvrđivanje rezidua sredstava za zaštitu bilja ("Službeni list CG", broj 48/14), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminanata u hrani („Službeni list CG", br. 48/16 i 66/19).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za fitosanitrane poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- fitosanitran inspekcija;
- veterinarska inspekcija
- inspekcija za hranu.

Aktivnosti:

Komponenta 2.1. Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla

Omogućava sistematsko praćenje prisustva rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla i sprovodiće se u skladu sa Programom monitoringa rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla za 2020. godinu. Uzorci se uzimaju sistemom slučajnog uzorka, u skladu sa analizom rizika. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola i provjerava usaglašenost hrane koja se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima, uključujući i kontrolu upotrebe sredstava za zaštitu bilja i poštovanja dobre poljoprivredne prakse.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo rezidua sredstava za zaštitu bilja ili nedozvoljenih/zabranjenih sredstava za zaštitu bilja i njihovih rezidua iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 15.000,00€.

PROGRAM 3

PROGRAM MONITORINGA NITRATA U LISNATOM POVRĆU

Cilj: Kontinuirano, planirano i sistematsko praćenje sredstava za ishranu bilja - nitrata u lisnatom povrću je najefikasniji način preventivnog i blagovremenog otkrivanja prisustva nitrata u količinama iznad maksimalno propisanih. Na ovaj način uspostavlja se efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i provjerava usaglašenost lisnatog povrća koje se stavlja na tržište sa propisanim zahtjevima proizvedenog naročito u intezivnoj povrtlarskoj proizvodnji.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Zakon o sredstvima za ishranu bilja („Službeni list CG”, br. 48/07, 76/08, 73/10 i 40/11), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminata u hrani („Službeni list CG”, br. 48/16 i 66/19), Pravilnik o bližem načinu i postupku uzimanja uzoraka za laboratorijsko ispitivanje zelene salate ili spanaća na nitrata („Službeni list CG”, broj 6/14); Pravilnik o načinu donošenja i sprovođenja mjera za sredstva za ishranu bilja koja predstavljaju rizik za zdravlje ljudi, životinja, bilja i životnu sredinu („Službeni list CG”, broj 35/15).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za fitosanitrane poslove - Odsjek za sredstva za zaštitu i ishranu bilja i Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- fitosanitran inspekcija;
- inspekcija za hranu.

Aktivnosti:

Komponenta 3.1. Monitoring nitrata u lisnatom povrću

Omogućava sistematsko praćenje maksimalno dozvoljenih količina nitrata u određenoj vrsti hrane u skladu sa Programom monitoringa nitrata u lisnatom povrću za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo nitrata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i/ili uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 3.000,00€.

PROGRAM 4

PROGRAM MONITORINGA *LISTERIAE MONOCYTOGENES* U GOTOVOJ HRANI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA

Cilj: Kontinuiranim, planiranim i sistematskim uzimanjem uzoraka gotove hrane životinjskog porijekla stavljene na tržište preventivno će se spriječiti prisutnost *Listeriae monocytogenes* tokom roka trajanja proizvoda iznad dozvoljenih propisanih granica. Uzorci će se uzimati metodom nasumičnog, slučajnog odabira gotove hrane životinjskog porijekla, pogodne za rast ove bakterije: hladno ili toplo dimljene ili marinirane ribe, mekih i polutvrdih sireva, osim svježih sireva i upakovanih, termički obrađenih proizvoda od mesa. Na ovaj način će se uspostaviti efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika i provjeriti usaglašenost gotove hrane životinjskog porijekla stavljene na tržište sa propisanim mikrobiološkim zahtjevima.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 26/16 i 31/18), Pravilnik o načinu praćenja listerioze (zoonoze) u hrani životinjskog porijekla („Službeni list CG”, broj 55/15), Pravilnik o načinu i mjerama kontrole salmonеле kod živine i drugih specifičnih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom (“Službeni list CG”, br. 36/15 i 92/17) i Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza (“Službeni list CG”, br. 7/15 i 2/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla i Specijalistička veterinarska laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena laboratorija;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 4.1. Monitoring *Listeriae monocytogenes* u gotovoj hrani životinjskog porijekla

Praćenje i otkrivanje prisustva bakterije *Listeriae monocytogenes* u gotovoj hrani životinjskog porijekla vršiće se u skladu sa Programom monitoringa *Listeriae Monocytogenes* u gotovoj hrani životinjskog porijekla za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem gotove hrane utvrdi prisustvo *Listeriae monocytogenes* iznad propisanih graničnih vrijednosti tokom roka upotrebe proizvoda, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 8.000,00€.

PROGRAM 5

PROGRAM MONITORINGA MIKROBIOLOŠKIH KRITERIJUMA

Cilj: Prihvatljivost hrane odnosno podesnost hrane za javnu potrošnju vrši se na osnovu kontrole mikrobioloških kriterijuma kojima se definiše prihvatljivost hrane ili serije hrane u odnosu na odsutnost, prisutnost ili broj mikroorganizama i/ili količinu njihovih toksina/metabolita iznad koje se hrana smatra nebezbjednom odnosno nepodesnom za ishranu ljudi. Patogene bakterije u hrani (*Salmonella*, *E.coli*, *Staphylococcus* i dr) su najčešći uzročnici bolesti izazvanih hranom. Kao preventivna mjera izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka hrane stavljene na tržište. Na ovaj način će se uspostaviti efektivna kontrola u skladu sa analizom rizika, provjeriti usaglašenost hrane stavljene na tržište sa propisanim mikrobiološkim kriterijumima i utvrditi stepen i efektivnost

spvođenja dobre higijenske prakse i primjene postupaka uspostavljenih na HACCP principima od strane subjekata u poslovanju hranom.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 26/16 i 32/18), Uredba o higijeni hrane („Službeni list CG”, br. 26/16 i 32/18), Pravilnik o načinu i mjerama kontrole salmonele kod živine i drugih specifičnih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom ("Službeni list CG", br. 36/15 i 92/17) i Pravilnik o načinu praćenja zoonoza i uzročnika zoonoza ("Službeni list CG", br. 7/15 i 2/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 5.1 Kontrola mikrobioloških kriterijuma bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište

U fazi stavljanja na tržište proizvoda neophodno je pratiti usaglašenost određene vrste hrane sa propisanim mikrobiološkim kriterijumima bezbjednosti hrane, tokom roka upotrebe hrane pod utvrđenim uslovima distribucije, čuvanja i upotrebe. Praćenje usaglašenosti hrane sa mikrobiološkim kriterijumima bezbjednosti hrane vršiće se sistematskim kontinuiranim uzimanjem uzoraka, metodom slučajnog odabira pošiljki hrane iz uvoza i u objektima za promet na malo u skladu sa Programom monitoringa mikrobioloških kriterijumima za 2020 godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo mikroorganizama i/ili njihovih toksina i i/ili metabolita iznad propisanih graničnih vrijednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom i uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 20.000,00€.

PROGRAM 6 PROGRAM MONITORINGA BEZBJEDNOSTI ŠKOLJKI

Cilj: Radi utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, utvrđivanja čistoće mora za dalju klasifikaciju proizvodnih područja za uzgoj školjki u proizvodne oblasti A, B i C prema rezultatima fekalnog zagađenja sprovodiće se planirano i sistematsko uzimanje živih školjki sa registrovanih uzgajališta školjki za laboratorijska ispitivanja prisutnosti *E. coli*, hemijskih kontaminenata i biotoksina Takođe, radi odabira područja za postavljanje uzgajališta školjki neophodno je preventivno izvršiti i ispitivanja morske vode na moguću prisutnost planktona koji proizvode toksine, odnosno prisutnost potencijalno toksičnih planktona. Nakon sprovedene evaluacije dobijenih rezultata ispitivanja u prethodnom periodu i preporuka i zaključaka nakon održane TAIEX expertske misije u 2019.godini utvrđeno je da je potrebno povećati broj uzorka sa pojedinih registrovanih uzgajališta.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o mikrobiološkim kriterijumima za bezbjednost hrane („Službeni list CG”, br. 26/16 i 32/18), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani ("Službeni list CG", broj 48/16 i 66/19), Uredba o posebnim zahtjevima higijene hrane za proizvode životinjskog porijekla ("Službeni list CG", br. 32/16, 57/17 i 49/18), Pravilnik o načinu vršenja službenih kontrola proizvoda životinjskog porijekla namijenjenih ishrani ljudi ("Službeni list CG", br. 27/16) i Pravilnik o

metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja isparljivog baznog azota (TVB-N) u proizvodima ribarstva i biotoksina u školjkama („Službeni list CG”, broj 70/17).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 6.1 Kontrola morske vode

U cilju utvrđivanja kvaliteta morske vode za uzgoj školjki uzimaju se uzorci morske vode radi provjere moguće prisutnosti planktona koji proizvode toksine. Uzimanje uzoraka morske vode vršiće se sa područja na kojima se nalaze registrovana uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2020. godinu.

Komponenta 6.2 Kontrola *E. coli*

U cilju utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, utvrđivanja čistoće mora odnosno klasifikacije proizvodnog područja za uzgoj školjki i postupanja u odnosu na rezultate fekalnog zagađenja proizvodnog područja uzimaju se uzorci iz proizvodnih područja živih školjki radi utvrđivanja prisutnosti *E. coli* (mikrobiološki kriterijum). Uzimanje uzoraka školjki vršiće se iz registrovanih uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2020. godinu.

Komponenta 6.3. Kontrola biotoksina i kontaminenata

U cilju utvrđivanja bezbjednosti školjki prije stavljanja na tržište, uzimaju se uzorci živih školjki radi utvrđivanja prisutnosti hemijskih kontaminenata. Uzimanje uzoraka školjki vršiće se iz registrovanih uzgajališta školjki u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti školjki za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem školjki utvrdi prisustvo *E.coli*, biotoksina i drugih kontaminenata preduzimaju se mjere i radnje u skladu sa zakonom i uputstvom Uprave nakon izvršene procjene rizika, prema potrebi.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 50.000,00€.

PROGRAM 7 PROGRAM MONITORINGA KONTAMINENATA U HRANI

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane koja sadrži kontaminente iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, kao mjera prevencije izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane u skladu sa analizom rizika.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama kontaminenata u hrani ("Službeni list CG", br. 48/16 i 66/19), Uredba o načinu praćenja nivoa dioksina u hrani („Službeni list CG”, broj 73/16), Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja isparljivog baznog azota (TVB-N) u proizvodima ribarstva i biotoksina u školjkama („Službeni list CG”, broj 70/17), Pravilnik o načinu uzimanja uzoraka hrane i metodama laboratorijskih ispitivanja kontaminenata u hrani („Službeni list CG”, br. 19/17 i 38/17).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za opšte zahtjeve bezbjednosti hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlaštena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;
- fitosanitarna inspekcija.

Aktivnosti:

Komponenta 7.1 Monitoring mikotoksina

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane na prisutnost mikotoksina (aflatoksina, deoksinivalenola, zearalenona, fumonizina B1 i B2i toksina T-2 i HT-2) koji su sekundarni metaboliti plijesni i često su prisutni kontaminanti u hrani, vrši se uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane, slučajnim odabirom uzoraka pošiljki iz uvoza i iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa kontaminenata u hrani za 2020. godinu.

Komponenta 7.2 Monitoring ostalih kontaminenata

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane na prisutnost teskih metala, histamina, isparljivog azota u proizvodima ribarstva i drugih kontaminenata vrši se uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane, slučajnim odabirom uzoraka pošiljki hrane iz uvoza, iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa kontaminenata u hrani za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane utvrdi prisustvo kontaminenata iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 30.000,00€.

PROGRAM 8

PROGRAM MONITORINGA HRANE ZA POSEBNE PREHRAMBENE POTREBE

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane za posebne prehrambene potrebe suprotno propisanim uslovima u pogledu sastava, informacija i načina označavanja i supstanci koje se mogu dodavati hrani za posebne prehrambene potrebe, kao mjera prevencije izvršice se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka prerađene hrane na bazi žitarica i hrane za djecu; hrane za odojčad (infant formula i follow-on formula); hrane za posebne medicinske potrebe; i hrane - zamjene za cjelodnevnu ishranu pri redukcionoj dijeti radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima kvaliteta i bezbjednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o načinu i uslovima stavljanja na tržište hrane za posebne prehrambene potrebe („Službeni list CG”, broj 10/17), Uredba o supstancama koje se mogu dodavati hrani za posebne prehrambene potrebe („Službeni list CG”, br. 80/16 i 37/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za opšte zahtjeve bezbjednosti hrane i ovlaštena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlaštena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;

Uzimanje uzoraka hrane vršice se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki iz uvoza, iz objekata za skladištenje i promet na malo hrane u skladu sa Programom monitoringa hrane za posebne prehrambene potrebe za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane za posebne prehrambene potrebe utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 10.000,00€.

PROGRAM 9

PROGRAM MONITORINGA PREHRAMBENIH ADITIVA, AROMA I ENZIMA

Cilj: Radi praćenja vrsta aditiva koji se mogu koristiti u hrani, aroma koje se mogu koristiti u i na hrani i prehrambenih enzima, načina njihovog korišćenja i označavanja na hrani izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanja hrane u koju su dodati aditivi, arome ili enzimi i uzoraka aditiva, aroma i enzima koji se stavljaju na tržište pojedinačno ili u mješavini sa drugim aditivima radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o aditivima koji se mogu koristiti u hrani ("Službeni list CG", br. 19/16, 80/16, 39/18 i 62/19), Uredba o prehrambenim aromama koje se mogu koristiti u i na hrani („Službeni list CG”, br. 54/18 i 44/19); Uredba o vrstama prehrambenih enzima i uslovima za njihovo korišćenje u hrani („Službeni list CG”, br. 81/17); Uredba o vrstama ekstrakcionih rastvarača koji se mogu koristiti za preradu sirovina i hrane („Službeni list CG”, broj 73/16).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za opšte zahtjeve bezbjednosti hrane. i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioци poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka hrane u koju su dodati aditivi, arome ili enzimi i uzoraka aditiva, aroma i enzima koji se stavljaju na tržište pojedinačno vršiće se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki hrane iz uvoza, iz objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa prehrambenih aditiva, aroma i enzima u hrani za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem aditiva, mješavini aditiva i hrane u koju su dodati aditivi utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 15.000,00€.

PROGRAM 10

PROGRAM MONITORINGA KVALITETA MEDA I AUTENTIČNOSTI CRNOGORSKOG MEDA PRIMJENOM MELISOPALINOLOŠKE METODE (ANALIZE POLENOVIH ZRNA)

Cilj: Radi praćenja sastava i kvaliteta meda u cilju zaštite potrošača, sprječavanja prevara ili obmana, izmjene sastava hrane i dovođenja potrošača u zabludu, izvršiće se planirana sistematska kontrola usaglašenosti meda stavljenog na tržište (domaća proizvodnja, uvoz) sa propisanim zahtjevima kvaliteta i kriterijumima bezbjednosti koji se odnose na način pružanja informacija potrošačima o vrsti meda, kvalitetu meda i označavanju meda sa posebnim akcentom na utvrđivanje autentičnosti crnogorskog meda primjenom melisopalinooločke metode (analize polenovih zrna)

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Pravilnik o minimalnom kvalitetu meda i drugih pčelinjih proizvoda („Službeni list CG”, broj 27/14) i Akcioni plan za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019-2021.

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka meda vršiće se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki meda iz uvoza i iz registrovanih pčelinjaka i objekata za promet hrane, u saradnji sa Savezom pčelarskih organizacija Crne Gore, u skladu sa Programom monitoringa kvaliteta meda i autentičnosti crnogorskog meda primjenom melisopalinološke metode (analize polenovih zrna) za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskom analizom utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima kvaliteta i bezbjednosti (označavanje) nadležni inspektor preduzima mjere u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 20.000,00€.

PROGRAM 11

PROGRAM MONITORINGA NAČINA PRUŽANJA INFORMACIJA POTROŠAČIMA O HRANI

Cilj: U cilju zaštite potrošača, sprječavanja prevara ili obmana, izmjene sastava hrane i dovođenja potrošača u zabludu izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka upakovane hrane radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti koji se odnose na način pružanja informacija potrošačima o hrani, sadržaj informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane i označavanje hrane u odnosu na ispitani kvalitet i sadržaj proizvoda, u skladu sa zakonom o zaštiti potrošača i zakonom o bezbjednosti hrane.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG", broj 57/15), Zakon o zaštiti potrošača („Službeni list CG", broj 45/15), Uredba o informisanju potrošača o hrani („Službeni list CG", broj 22/18), Uredba o aditivima koji se mogu koristiti u hrani ("Službeni list CG", br. 19/16, 80/16, 39/18 i 62/19), Uredba o prehrambenim aromama koje se mogu koristiti u i na hrani („Službeni list CG", br. 54/18 i 44/19) i pravilnici o kvalitetu ili o tržišnim standardima za određene, ispitivane vrste hrane.

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za opšte zahtjeve bezbjednosti hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;
- fitosanitarna inspekcija

Aktivnosti:

U skladu sa Akcionim planom za sprovođenje Nacionalnog programa zaštite potrošača 2019-2021. definisane su prioritetne aktivnosti u cilju podizanja nivoa zaštite potrošača. Uzimanje uzoraka upakovane hrane vršiće se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki iz uvoza, objekata za proizvodnju i promet hrane u skladu sa Programom monitoringa načina pružanja informacija potrošačima o hrani 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem sastava hrane i kontrolom sadržaja informacija i podataka o hrani prema vrstama i kategorijama hrane datim na etiketi/oznaci utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 31.500,00€.

PROGRAM 12 PROGRAM MONITORINGA PREDMETA I MATERIJALA KOJI DOLAZE U KONTAKT SA HRANOM

Cilj: Radi praćenja predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom u proizvodnji, pripremi i preradi hrane izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka istih radi kontrole usaglašenosti sa propisanim zahtjevima bezbjednosti.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Uredba o predmetima i materijalima koji dolaze u kontakt sa hranom koji se mogu stavljati na tržište („Službeni list CG”, broj 80/16), Pravilnik o posebnim uslovima za plastične materijale i predmete koji dolaze u kontakt sa hranom ("Službeni list CG“, broj 63/19) i Pravilnik o uslovima u pogledu zdravstvene ispravnosti predmeta opšte upotrebe koji se mogu stavljati u promet („Službeni list SFRJ“, br. 26/83, 61/84, 56/86, 50/89 i 18/91) osim članova od 25 do 37 i 61 i 62 koji se odnose na vještačke mase (polimerni materijali).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za opšte zahtjeve bezbjednosti hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom vršiće se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki iz uvoza i iz objekata za proizvodnju predmeta i materijala koji dolaze u kontakt s hranom i objekata za promet hrane u skladu sa Programom monitoringa predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 10.000,00€.

PROGRAM 13 PROGRAM MONITORINGA PRIRODNE MINERALNE I IZVORSKE VODE

Cilj: Radi praćenja usaglašenosti prirodne mineralne i izvorske vode sa propisanim zahtjevima bezbjednosti izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka prirodne mineralne i izvorske vode stavljene na tržište (domaća proizvodnja i uvoz). Na ovaj način će se dobiti podaci o senzorskim, fizičkim, hemijskim, mikrobiološkim i drugim praćenim parametrima kao i podaci o djelotvornosti mjera koje se primjenjuju tokom obrade i/ili sakupljanja i pakovanja prirodne izvorske i mineralne

vode kao i o procjeni postupaka uspostavljenih na HACCP principima od strane subjekata u poslovanju hranom.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG", broj 57/15), Uredba o zahtjevima za stavljanje na tržište prirodne mineralne i izvorske vode (Službeni list CG", broj 48/19).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za opšte zahtjeve bezbjednosti hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka prirodne mineralne i izvorske vode vršiće se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki prirodne mineralne i izvorske vode iz uvoza, iz objekata za proizvodnju i promet prirodne mineralne i izvorske vode u skladu sa Programom monitoringa prirodne mineralne i izvorske vode za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem prirodne mineralne i izvorske vode utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima bezbjednosti, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 10.000,00€.

PROGRAM 14

PROGRAM MONITORINGA NEPOŽELJNIH SUPSTANCI U HRANI ZA ŽIVOTINJE

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane za životinje koja sadrži nepoželjne supstance iznad propisanih, maksimalno dozvoljenih količina, kao mjera prevencije izvršiće se sistematsko praćenje i uzimanje uzoraka određenih vrsta hrane za životinje (hraniva) u skladu sa analizom rizika, uključujući i kontrolu dodatka hrani za životinje upotrijebljenih u gotovim krmnim smješama i premiksima.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG", broj 57/15), Uredba o maksimalno dozvoljenim količinama nepoželjnih supstanci u hrani za životinje („Službeni list CG", br. 31/17 i 40/18), Uredba o dodacima hrani za životinje i premiksima koji se mogu stavlјati na tržište („Službeni list CG", br. 7/18, 46/18 i 44/19), Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja hrane za životinje („Službeni list CG", br. 78/16 i 40/18).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za registraciju, odobravanje i praćenje objekata za proizvodnju, preradu i distribuciju hrane, hrane za životinje i nus proizvoda životinjskog porijekla i ovlašćene laboratorija.

Nosioci poslova:

- ovlašćena/e laboratorija/e;
- fitosanitarna inspekcija;
- veterinarska inspekcija;

Aktivnosti:

Komponenta 14.1 Monitoring dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs u hrani za životinje

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane za životinje na prisutnost **dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs** široko rasprostranjenih kontaminenata koji najčešće nastaju kao neželjeni nus-produkti tokom industrijskih procesa dobijanja sirovina za proizvodnju hrane za životinje, vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane za životinje, slučajnim odabirom uzoraka iz objekata za proizvodnju i promet hrane za životinje u skladu sa Programom monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje za 2020. godinu.

Komponenta 14.2. Monitoring ostalih nepoželjnih supstanci u hrani za životinje

U cilju utvrđivanja bezbjednosti hrane za životinje na prisutnost nepoželjnih supstanci u hrani za životinje koji predstavljaju moguću opasnost za zdravlje ljudi, životinja ili za životnu sredinu ili koji može štetno djelovati na stočarsku proizvodnju vrši se uzimanje uzoraka odabranih vrsta hrane za životinje, slučajnim odabirom uzoraka iz uvoza i objekata za proizvodnju i promet hrane za životinje u skladu sa Programom monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti:

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane za životinje utvrdi neusaglašenost sa propisanim zahtjevima, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 12.000,00€

PROGRAM 15

PROGRAM MONITORINGA HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE NA PRISUSTVO GENETSKI MODIFIKOVANOG MATERIJALA

Cilj: Radi sprječavanja stavljanja na tržište hrane za životinje koja sadrži genetski materijal izvršiće se uzimanje uzoraka hrane i hrane za životinje (hraniva) i laboratorijska ispitivanja radi utvrđivanja prisutnosti genetski modifikovanog materijala.

Pravni osnov: Zakon o bezbjednosti hrane („Službeni list CG”, broj 57/15), Pravilnik o metodama za uzimanje uzoraka i laboratorijska ispitivanja hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala („Službeni list CG”, broj 69/16), Uredba o uslovima i načinu korišćenja genetički modifikovane hrane ili hrane za životinje („Službeni list CG”, broj 9/19).

Odgovorna institucija: Uprava – Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za opšte zahtjeve bezbjednosti hrane i Odsjek za bezbjednost hrane i ovlašćena/e laboratorija/e.

Nosioci poslova:

- ovlašćene visoko školske ustanove za vršenje poslova u oblasti biljnih genetičkih resursa i GMO,
- ovlašćena/e laboratorija/e;
- inspekcija za hranu;
- veterinarska inspekcija;
- fitosanitarna inspekcija;

Aktivnosti:

Uzimanje uzoraka vršiće se slučajnim odabirom uzoraka pošiljki iz uvoza, iz objekata za proizvodnju i promet hrane i hrane za životinje, u skladu sa Programom monitoringa hrane i hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala za 2020. godinu.

Mjere koje se preduzimaju u slučaju prisustva opasnosti

Kada se laboratorijskim ispitivanjem hrane i hrane za životinje utvrdi prisutnost genetski modifikovanog materijala, nadležni inspektor preduzima mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 4.500,00€.

PROGRAM 16

TEHNIČKA I ADMINISTRATIVNA PODRŠKA IMPLEMENTACIJI PROGRAMA

Cilj: Obezbeđivanje implementacije Programa mjera za bezbjednost hrane za 2020. godinu.

Odgovorna institucija: Uprava–Sektor za bezbjednost hrane - Odsjek za bezbjednost hrane Sektor za veterinu, Odsjek granična veterinarska inspekcija i Sektor za fitosanitrane poslove-Odsjek za sredstava za zaštitu bilja i sredstva za ishranu bilja.

Nosilac poslova: Uprava

Aktivnosti:

Komponenta 16.1.: Jačanje administrativnih kapaciteta za sprovođenje

Sprovođenje Programa mjera za bezbjednost hrane za 2020. godinu uključuje i aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta za implementaciju propisa, dalje stručno osposobljavanje za sprovođenje službenih kontrola primjenom odgovarajućih metoda i tehnika, uključujući i monitoring u skladu sa EU standardima, kao i unapredjivanje vođenja registara objekata i službenih kontrola. Osposobljenost i kontinuirana obuka administracije i lica koja sprovode službene kontrole i uzimaju uzorke u skladu sa Programom mjera za bezbjednost hrane doprinijeće bržoj implementaciji Strategije Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika sa Opštim akcionim planom i Posebnim akcionim planom za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja i ispunjavanje mjerila za zatvaranje pregovora sa Evropskom unijom u oblasti bezbjednosti hrane. Brojni su zadaci u oblasti harmonizacije zakonodavstva sa Acquis communautaire EU, a posebno u kvalitetnoj primjeni nove zakonske regulative i sprovođenja projekata u ovoj oblasti. Integrativni procesi i reforme zahtijevaju stalnu i intenzivnu saradnju sa najširim krugom korisnika.

Ovaj program ima višestruku namjenu usmjerenu:

- sprovođenju obaveza u EU integracijama: Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj Uniji, implementaciju Strategije Crne Gore za transpoziciju i implementaciju pravne tekovine Evropske unije za poglavlje 12 - Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika sa Opštim akcionim planom i Posebnim akcionim planom za suzbijanje i iskorjenjivanje klasične kuge svinja, pregovarački proces sa EU i drugih preuzetih obaveza kroz stalna ili povremena radna tijela i komisije,
- angažovanju stručnjaka iz zemlje i inostranstva i aktivnosti u tijelima koje su predviđene zakonima i prenešenim nadležnostima;
- jačanju administrativnih i institucionalnih kapaciteta kroz dodatnu obuku kadra, subjekata u poslovanju hranom, uključujući i unapredjivanje vođenja registara objekata i službenih kontrola;
- obezbjeđivanju kontinuiranog i nesmetanog obavljanja programa u smislu pravovremenog uzimanja i laboratorijskog ispitivanja uzoraka i ostalih poslova iz nadležnosti Uprave – Sektora za bezbjednost hrane i Sektora za fitosanitarne poslove;

Period realizacije: Tokom cijele godine.

Komponenta 16.2. Oprema i dokumentacija za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka po programima 1-15)

Za uzimanje, pakovanje i transport uzoraka i izradu prateće dokumentacije (obrazaca zapisnika, uputa, traka, oznaka i sl.) neophodno je obezbijediti odgovarajuću opremu kako bi se u laboratoriju isporučio uzorak podesan/prihvatljiv za laboratorijska ispitivanja i dobijanja vjerodostojnih rezultata u skladu sa Programom monitoringa bezbjednosti hrane za 2020.godinu i Uputstvom za uzimanje službenih uzoraka i sprovođenje programa monitoringa.

Period realizacije: I kvartal 2020. godine.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 35.000,00 €.

PROGRAM 17 HITNE MJERE

Cilj: U svrhu brzog reagovanja u situacijama neočekivanih i iznenadnih pojava nebezbedne hrane ili hrane za životinje koja se nalazi na tržištu Crne Gore, a koja se može dobiti kroz RASFF notifikaciju, ili analiziranjem proizvoda na unutrašnjem tržištu, a koje zahtijevaju neodložno

spvođenje hitnih mjera radi zaštite zdravlja ljudi, bilja i životinja ili radi zaštite životne sredine, zahtjevaju odgovarajuće stručne aktivnosti: uzorkovanje, monitoring, povlačenje sa tržišta nebezbedne hrane ili hrane za životinje / njeno uništavanje i slično, kao i druge aktivnosti i mjere predostrožnosti.

Brzo reagovanje u ovakvim situacijama i obezbjeđenja finansijska sredstva mogu da bude od presudne važnosti za očuvanje Sistema bezbjednosti hrane.

Sprovođenje ovih aktivnosti zavisice od stepena opasnosti, odnosno zahtjevaće sprovođenje odgovarajućih mjera u skladu sa analizom rizika, a po uputstvima, nalogima i/ili rješenjima direktora Uprave.

Period realizacije: U slučaju pojave krizne situacije.

Finansiranje: Budžet Crne Gore - 5.000,00 €.

Odgovorna institucija: Uprava

Nosilac posla: Uprava - Sektor za bezbjednost hrane, Sektor za fitosanitrane poslove i Sektor za veterinu.

Finansijski plan:

	PROGRAM MJERA ZA BEZBJEDNOST HRANE	Vrijednost € 349.000,00
Program 1	Program monitoringa rezidua u hrani životinjskog porijekla i hrani za životinje	70.000,00
Komponenta 1.1.	Sistematsko otkrivanje rezidua (ostaci supstanci ili njenih metabolita sa farmakološkim djelovanjem, kao i drugih supstanci koje mogu zaostati u životinjskim tkivima, organima i/ili proizvodima) u živim životinjama, njihovim izlučevinama, tjelesnim tečnostima, tkivima i proizvodima životinjskog porijekla, hrani za životinje i vodi za napajanje životinja	70.000,00
Program 2	Program monitoringa rezidua sredstava za zaštitu bilja (pesticidi)	15.000,00
Komponenta 2.1	Monitoring rezidua pesticida u hrani biljnog i životinjskog porijekla	15.000,00
Program 3	Program monitoringa rezidua nitrata u lisatom povrću	3.000,00
Komponenta 3.1	Sistematsko otkrivanje prisutnosti nitrata u lisatom povrću	3.000,00
Program 4	Program monitoringa <i>Listeriae monocytogenes</i> u gotovoj hrani životinjskog porijekla	8.000,00
Komponenta 4.1	Monitoring <i>Listeriae monocytogenes</i> u gotovoj hrani životinjskog porijekla	8.000,00
Program 5	Program monitoring mikrobioloških kriterijuma	20.000,00
Komponenta 5.1	Kontrola bezbjednosti hrane u fazi stavljanja na tržište proizvoda	20.000,00
Program 6	Program monitoringa bezbjednosti školjki	50.000,00
Komponenta 6.1	Kontrola morske vode	10.000,00
Komponenta 6.2	Kontrola <i>E. coli</i>	6.000,00
Komponenta 6.3	Kontrola biotoksina i kontaminenata	32.000,00
Program 7	Program monitoringa kontaminenata u hrani	30.000,00
Komponenta 7.1	Monitoring mikotoksina (aflatoksina, deoksinivalenola, zearalenona, fumonizina B1 i B2 itoksina T-2 i HT-2)	15.000,00
Komponenta 7.2	Monitoring ostalih kontaminenata	15.000,00
Program 8	Program monitoringa hrane za posebne prehrambene potrebe	10.000,00
Program 9	Program monitoringa prehrambenih aditiva, aroma i enzima	15.000,00
Program 10	Program monitoringa kvaliteta meda i autentičnosti crnogorskog meda primjenom melisopalinološke metode (analize polenovih zrna)	20.000,00
Program 11	Program monitoringa načina pružanja informacija potrošačima o hrani	31.500,00
Program 12	Program monitoring predmeta i materijala koji dolaze u kontakt sa hranom	10.000,00
Program 13	Program monitoringa prirodne mineralne i izvorske vode	10.000,00
Program 14	Program monitoringa nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	12.000,00
Komponenta 14.1	Monitoring dioksina i PCB i dioksinima sličnih PCBs u hrane za životinje	4.000,00
Komponenta 14.2	Monitoring ostalih nepoželjnih supstanci u hrani za životinje	8.000,00

Program 15	Program monitoringa hrane i hrane za životinje na prisustvo genetski modifikovanog materijala	4.500,00
Program 16	Tehnička i administrativna podrška implementaciji programa	35.000,00
Komponenta 16.1	Jačanje administrativnih kapaciteta za sprovođenje	25.000,00
Komponenta 16.2	Oprema i dokumentacija za uzorkovanje i dostavljanje uzoraka po programima (1-15)	10.000,00
Program 17	Hitne mjere	5.000,00
UKUPNO		349.000,00

Način plaćanja poslova:

Na osnovu zaključenog ugovora, čiji sastavni dio su cijene laboratorijskih ispitivanja, plaćanje se vrši po ispostavljenoj fakturi, dijelom avansno do 30% za pripremu ispitnih kapaciteta na osnovu dostavljenog izvještaja za obavljeni posao.

Avansna uplata sredstava vrši se na osnovu opravdanog zahtjeva, a avansno uplaćena sredstva moraju se pravdati izvještajem kojim se dokazuje namjenska upotreba avansno odobrenih i uplaćenih sredstava. Nepravilne i neuredne fakture i izvještaji, kao i fakture i izvještaji bez kompletne prateće dokumentacije neće se razmatrati.

Finansijski rizik:

U slučaju utvrđivanja opasnosti u hrani i hrani za životinje i pojave krizne situacije može se dogoditi da je potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva, što značajno zavisi od vrste eventualne krizne situacije.

2. Uprava - Sektor za bezbjednost hrane i Sektor za fitosanitarne poslove vrši administrativnu kontrolu nad realizacijom Programa mjera za mjera za bezbjednost hrane za 2018. godinu kroz praćenje i kontrolu načina izvršavanja mjera, rokova, broja uzoraka, vođenja evidencije i načina obavještavanja o preduzetim mjerama, u toku samog sprovođenja ili naknadno, kontrolom dostavljene dokumentacije.

Mjere iz ovog programa sprovode se na osnovu ugovora između Uprave i vršioca poslova, u skladu sa propisima kojima se uređeni oblast, metode i uslovi pod kojima se vrše javna ovlašćenja, evidencije, prava, obaveze i odgovornosti vršioca javnih poslova i drugo.

3. Za sprovođenje mjera iz ovog programa mogu se u određenim slučajevima formirati stručne komisije (hitne mjere).

Komisija se formira i za izradu opšteg kriznog plana i operativnih planova za sprovođenje opšteg plana, vodiča i uputstava za sprovođenje mjera iz ovog programa, angažovanje eminentnih predavača iz zemlje i inostranstva u cilju edukacije i praćenja savremenih trendova iz oblasti bezbjednosti hrane, troškovi međunarodne saradnje, kao i jačanje administrativnih kapaciteta same uprave.

4. Ovaj program objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 05-312/20-329/4

Podgorica, 4.februara 2020. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**, s.r.